



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«27» липня 2023 року

№ 60/85-р/к

справа № 125-01/10.14

м. Київ

*Про закриття
провадження у справі*

Адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 125-01/10.14, розпочатої за ознаками вчинення акціонерним товариством «К.Енерго» (попередні назви – ПАТ «Київенерго» [до 01.01.2019], ПрАТ «Київенерго» [до 12.08.2019] (далі – АТ «К.Енерго», Товариство) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та подання Третього відділу досліджень і розслідувань від 20.07.2023 № 60-03/163п з попередніми висновками у зазначеній справі,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Київським міським територіальним відділенням Антимонопольного комітету України, у зв'язку з надходженням скарги **«Інформація, доступ до якої обмежено»** від 31.07.2014 б/н (доручення Антимонопольного комітету України від 05.08.2014 №14-01/528-Д; вх. від 05.08.2014 № 07-14/126-Д) (далі – Скарга) та з метою виконання завдань, покладених на Відділення Законом України «Про Антимонопольний комітет України», було здійснено державний контроль за дотриманням АТ «К.Енерго» законодавства про захист економічної конкуренції під час встановлення вартості робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії).
- (2) На підставі службових доручень в.о. голови Київського міського територіального відділення Антимонопольного комітету України від 12.09.2012 № 90 та № 91 працівниками Київського територіального відділення Антимонопольного комітету України, керуючись статтями 22 та 22¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та Положенням про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 03 вересня 2012 року, було отримано письмові пояснення представників АТ «К.Енерго», які були зафіксовані в протоколах від 12 вересня 2014 року.
- (3) Розпорядженням адміністративної колегії Київського міського територіального відділення Антимонопольного комітету України від 31.10.2014 № 168/01-рп/к було розпочато розгляд справи № 125-01/10.14 за ознаками вчинення АТ «К.Енерго»

порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з передачі та розподілу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Товариства, розташованими на території м. Києва, шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (4) Листом від 31.10.2014 № 26-01/3653 Київське міське територіальне відділення Антимонопольного комітету України направило копію розпорядження про початок розгляду справи № 125-01/10.14 на адресу АТ «К.Енерго».
- (5) Відповідно до розпорядження Антимонопольного комітету України від 26.10.2015 № 36-рп з 03 листопада 2015 року функції Київського міського територіального відділення, визначені Положенням про територіальне відділення Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р., зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, виконує Київське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України.
- (6) Згідно з розпорядженням Антимонопольного комітету України від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» (із змінами) з 02 червня 2020 року найменування Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України змінено на Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України.
- (7) Під час розгляду справи № 125-01/10.14 було направлено:
 - до АТ «К.Енерго» вимоги про надання інформації: від 13.08.2014 № 26-01/2819; від 03.10.2014 № 26-01/3388; від 31.10.2014 № 26-01/3655; від 27.09.2016 № 02-06/3297; від 19.08.2021 № 60-02/6059;
 - до конкурентів АТ «К.Енерго» вимоги про надання інформації від 31.10.2016 № 02-06/3733 (за реєстром 8 шт.) та від 18.08.2021 № 60-02/6046 (за реєстром 4 шт.);
 - до Антимонопольного комітету України лист про надання методичної допомоги від 12.10.2021 № 60-02/7609, з метою отримання інформації від Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП).
- (8) За результатами збирання та аналізу доказів у справі № 125-01/10.14 складено подання від 20.07.2023 № 60-03/163п з попередніми висновками у цій справі.

2. Відповідач

- (9) Відповідачем у справі є АТ «К.Енерго» (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*; ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація, доступ до якої обмежено»*).
- (10) АТ «К.Енерго» до 14.04.2023 було юридичною особою, зареєстрованою Печерською районною у місті Києві державною адміністрацією 12.04.2003, мало самостійний баланс, поточний, валютний та інші рахунки в установах банку, печатки, штампи, бланки зі своїм найменуванням, зареєстрований згідно з чинним законодавством знак для товарів та послуг. Одним з видів діяльності АТ «Київенерго» було *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (код за КВЕД

«Інформація, доступ до якої обмежено»), *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (код за КВЕД *«Інформація, доступ до якої обмежено»*).

- (11) Національна комісія регулювання електроенергетики України видала АТ «К.Енерго» ліцензію на *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* та *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (12) Тобто, АТ «К.Енерго» було суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. Нормативно-правове регулювання

- (13) Пунктом 1.2 Правил користування електричною енергією, затверджених постановою Національної комісії з питань регулювання електроенергетики України (далі – НКРЕ) від 31.07.1996 № 28, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 02.08.1996 за № 417/1442 (у редакції, яка діяла до 15.12.2015) (втратили чинність з 11.06.2018) (далі – Правила № 28), передбачено, що:
- *зміна тарифних зон і тарифних коефіцієнтів* – зміна зазначених параметрів первинного програмування багатофункціонального засобу обліку після встановлення електронного багатофункціонального засобу обліку в точці обліку електричної енергії під час експлуатації;
 - *первинне програмування* – установа параметрів (параметризація) електронного багатофункціонального засобу обліку, достатніх для введення його в експлуатацію, залежно від розрахункової схеми обліку, порядку розрахунків за електричну енергію та вимог щодо інформаційного обміну в складі автоматизованої системи комерційного обліку електричної енергії та встановлення електронного багатофункціонального засобу обліку в точці обліку електричної енергії;
 - *протокол параметризації* – вихідний документ (паперовий носій), створений за допомогою сервісного програмного забезпечення виробника багатофункціонального засобу обліку;
 - *тарифна зона* – період за годинами доби, якому відповідає значення ціни електричної енергії та/або значення тарифного коефіцієнта.
- (14) Відповідно до пункту 3.25 Правил № 28 споживачі, які бажають здійснювати розрахунок за спожиту електричну енергію за тарифами, диференційованими за періодами часу, в тому числі за годинами доби, мають забезпечити облік електричної енергії для власного споживання відповідними засобами диференційного (погодинного) обліку електричної енергії.
- (15) Згідно з пунктом 3.16 Правил № 28 первинне програмування, зміна тарифних зон і тарифних коефіцієнтів (параметризація) електронних багатофункціональних засобів обліку здійснюється на замовлення та за рахунок власників цих засобів обліку оператором засобів комерційного обліку (електропередавальною організацією **або іншою особою**).
- (16) Відповідно до пункту 3.18 Правил № 28 після виконання робіт з первинного програмування в паспорті електронного багатофункціонального засобу обліку або в додатку до паспорта (у разі відсутності місця в паспорті) указуються:
- найменування суб'єкта господарської діяльності та ідентифікаційний код за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України, фахівці якого виконують роботи з первинного програмування;
 - прізвище та ініціали фахівця, який виконував первинне програмування;

- назва органу державного метрологічного нагляду, який взяв на облік відповідного суб'єкта господарської діяльності;
 - дата первинного програмування.
- (17) До паспорта електронного багатофункціонального засобу обліку обов'язково додається протокол параметризації, створений за допомогою сервісного програмного забезпечення виробника багатофункціонального засобу обліку.
- (18) Копії протоколів параметризації надаються заінтересованим сторонам організацією (підприємством), фахівці якої виконують роботи з первинного програмування.
- (19) Згідно з пунктом 3.20 Правил № 28 роботи зі зміни тарифних зон і тарифних коефіцієнтів (параметризації) виконуються на місці встановлення електронного багатофункціонального засобу обліку та оформлюються відповідним актом за підписом заінтересованих сторін, у якому вказуються:
- причина зміни тарифних зон та тарифних коефіцієнтів;
 - найменування суб'єкта господарської діяльності та ідентифікаційний код за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України, фахівці якого виконують роботи з параметризації;
 - прізвище та ініціали фахівця, який виконував роботу;
 - назва органу державного метрологічного нагляду, який взяв на облік відповідного суб'єкта господарської діяльності;
 - дата зміни тарифних зон та тарифних коефіцієнтів.
- (20) До акта виконання робіт зі зміни тарифних зон і тарифних коефіцієнтів (параметризації) додаються протоколи параметризації.
- (21) Копії протоколів параметризації надаються заінтересованим сторонам організацією (підприємством), фахівці якої виконують роботи зі зміни тарифних зон та тарифних коефіцієнтів (параметризації).
- (22) Відповідно до пункту 3.22 Правил № 28 при виконанні робіт зі зміни тарифних зон і тарифних коефіцієнтів (параметризації) електронних багатофункціональних засобів обліку електричної енергії у складі автоматизованих систем комерційного обліку електричної енергії є обов'язковим:
- 1) погодження зміни параметрів параметризації, встановлених при первинному програмуванні, з оператором даних комерційного обліку;
 - 2) виконання робіт відповідно до технічної документації на систему обліку або в присутності представника оператора даних комерційного обліку.
- (23) Пунктом 2 Правил користування електричною енергією для населення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.1999 № 1357 (у редакції, яка діяла до 20.09.2016) (втратили чинність з 26.06.2018) (далі – Правила № 1357), передбачено, що *тариф* – визначена відповідно до нормативно-правових актів НКРЕ ціна (сукупність цін відповідно до часу доби) одиниці електричної енергії.
- (24) Відповідно до пункту 12 Правил № 1357 у разі вибору споживачем іншого виду тарифу на електричну енергію, енергопостачальник встановлює відповідний прилад обліку. При цьому, споживач оплачує вартість нового приладу обліку з урахуванням балансової вартості та амортизаційного зносу приладу обліку, який замінюється. У разі споживання електричної енергії громадянами - суб'єктами підприємницької діяльності, для потреб такої діяльності ведеться окремий облік.

- (25) Згідно з пунктом 3.7.7 пункту 3.7 Умов та Правил здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами, затвердженими постановою НКРЕ від 13.06.1996 № 15 (що втратила чинність 19.09.2017), ліцензіат може отримувати додатковий прибуток шляхом здійснення нових підключень до його електричних мереж споживачів або шляхом виконання інших додаткових робіт і послуг, що пов'язані з ліцензованою діяльністю.
- (26) Перелік та порядок розрахунку вартості виконання додаткових робіт і послуг, що пов'язані з ліцензованою діяльністю з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом, встановлювались Методикою розрахунку вартості робіт з підключення електроустановок споживачів до електричних мереж ліцензіата та інших додаткових робіт та послуг, пов'язаних із ліцензованою діяльністю, затвердженою постановою НКРЕ від 25.12.2008 № 1522 (втратила чинність з 21.06.2018) (далі – Методика № 1522).

4. **Визначення монопольного (домінуючого) становища**

- (27) Як було зазначено вище, розпорядженням адміністративної колегії Київського міського територіального відділення Антимонопольного комітету України від 31.10.2014 № 168/01-рп/к було розпочато розгляд справи № 125-01/10.14 за ознаками вчинення АТ «К.Енерго» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з передачі та розподілу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Товариства, розташованими на території м. Києва, шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (28) Проте, у ході розгляду справи № 125-01/10.14 НКРЕКП листом від 20.12.2021 № 14984/25.1/7-21 (вх. Антимонопольного комітету України від 28.12.2021 № 7-01/17997; Відділення від 29.12.2021 № 60-01/6187) повідомило, що оскільки відповідно до положень пункту 3.16 Правил № 28 роботи (послуги) з параметризації лічильників електричної енергії могли надаватись будь-яким суб'єктом господарювання, взятим на облік органами державного метрологічного нагляду, такі роботи (послуги) не належали до додаткових робіт і послуг, що пов'язані з ліцензованою діяльністю з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та з постачання електричної енергії за регульованим тарифом.
- (29) У зв'язку з чим, ознаки порушення АТ «К.Енерго» законодавства про захист економічної конкуренції під час відкриття справи № 125-01/10.14, які полягали у встановленні завищеної економічно необґрунтованих вартості роботи з параметризації електронних багатофункціональних приладів обліку електричної енергії, мають місце на ринку робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) в м. Києві.
- (30) Враховуючи наведене, визначення становища АТ «К.Енерго» на ринку робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) в м. Києві здійснено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку,

затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (із змінами) (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики та відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

- (31) Як передбачено пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення, передбачені пунктом 2.1 Методики, було обрано та застосовано виходячи з фактичних обставин справи, зокрема: особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

4.1. Встановлення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (32) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

- (33) Тобто, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- суб'єкт господарювання - АТ «К.Енерго»;
- товар – роботи з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) в м. Києві.

Інша господарська діяльність АТ «К.Енерго», крім виконання вказаних робіт, не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

4.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

4.2.1. Складання переліку товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання і які мають ознаки одного товару, товарної групи

- (34) Згідно з пунктом 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

- (35) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації тощо.

- (36) Предметом розгляду справи № 125-01/10.14 є дії АТ «К.Енерго» щодо встановлення економічно необґрунтованої (завищеної) вартості робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії), які були визначені як такі, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

- (37) Отже, товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище, є роботи з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії).

4.2.2. *Складання переліку основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів) товарів (товарних груп)*

- (38) Листом від 20.12.2021 № 14984/25.1/7-21 (вх. Антимонопольного комітету України від 28.12.2021 № 7-01/17997; Відділення від 29.12.2021 № 60-01/6187) НКРЕКП повідомило, що право на виконання робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) мали організації, взяті на облік органами державного метрологічного нагляду як суб'єкти господарювання, які провадять діяльність, пов'язану з виробництвом, ремонтом, продажем і прокатом засобів вимірювальної техніки.
- (39) Під час розгляду справи № 125-01/10.14 Відділенням було встановлено, що протягом липня 2013 року - жовтня 2015 року роботи з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) в м. Києві крім АТ «К.Енерго» виконували, зокрема, ТОВ «ЛГ Смарт Енерджі» (ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація, доступ до якої обмежено»*; *«Інформація, доступ до якої обмежено»*) та ТОВ «Міротекс» (ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація, доступ до якої обмежено»*; *«Інформація, доступ до якої обмежено»*).
- (40) У період з липня 2013 року по липень 2015 року учасниками ринку робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) в м. Києві були:
- виконавці – суб'єкти господарювання, які провадять діяльність, пов'язану з виробництвом, ремонтом, продажем і прокатом засобів вимірювальної техніки (АТ «К.Енерго», ТОВ «ЛГ Смарт Енерджі», ТОВ «Міротекс» тощо);
 - споживачі – юридичні та фізичні особи, які виявили бажання здійснювати розрахунок за спожиту електричну енергію за тарифами, диференційованими за періодами часу, та, відповідно, замовити роботи з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії).

4.3. **Визначення товарних меж ринку**

- (41) У пункті 1.3 Методики визначено, що:
- *ринок товару (товарний ринок)* – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція;
 - *товарні межі ринку* – товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.
- (42) Пунктами 5.1. та 5.2. Методики визначено, що товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (43) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару

(товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:

- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
- наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
- відсутність суттєвої різниці в цінах;
- взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

- (44) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (45) Як було зазначено вище, відповідно до пункту 3.25 Правил № 28 споживачі, які бажають здійснювати розрахунок за спожиту електричну енергію за тарифами, диференційованими за періодами часу, в тому числі за годинами доби, мають забезпечити облік електричної енергії для власного споживання відповідними засобами диференційного (погодинного) обліку електричної енергії.
- (46) Згідно з пунктом 3.16 Правил № 28 первинне програмування, зміна тарифних зон і тарифних коефіцієнтів (параметризація) електронних багатофункціональних засобів обліку здійснюється на замовлення та за рахунок власників цих засобів обліку оператором засобів комерційного обліку (електропередавальною організацією або іншою особою).
- (47) За таких обставин, роботи з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару не мають товарів - заміників.
- (48) У зв'язку з чим, товарними межами ринку, який досліджується, є роботи з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії).

4.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (49) У пункті 1.3 Методики визначено, що *територіальні (географічні) межі ринку* – територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (50) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначається шляхом встановлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товару є неможливим або недоцільним.
- (51) Визначальним фактором при встановленні території виконання робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) є обрання споживачами, які проживають в м. Києві, суб'єкта господарювання, що виконує такі роботи в межах м. Києва. При цьому, замовлення вказаних робіт у суб'єкта господарювання, що здійснює таку діяльність за межами

м. Києва, є економічно недоцільним, оскільки може призвести до додаткових транспортних витрат.

- (52) Отже, територіальними межами ринку робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів (лічильників електричної енергії) визначено територію м. Києва.
- 4.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку**
- (53) У пункті 1.3 Методики визначено, що *часові межі ринку* – час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (54) Відповідно до пункту 7.1. та 7.2 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (55) У випадках, коли період повного обороту авансованого капіталу у виробництві відповідного товару є більшим, ніж один рік, як часові межі ринку як правило визначається проміжок часу, який дорівнює від одного до трьох зазначених періодів обороту капіталу.
- (56) Наказом структурного відокремленого підрозділу «Київські електричні мережі» АТ «К.Енерго» від 19.06.2013 № 775 «Про введення в дію калькуляцій вартості» (далі – Наказ № 775) було встановлено з **01.07.2013** вартість виконання робіт з параметризації мікропроцесорних багатофункціональних лічильників, а саме: без виїзду на місце – 140,18 грн (з ПДВ) і з виїздом на місце – 409,06 грн (з ПДВ).
- (57) Наказом АТ «К.Енерго» від 31.07.2015 № 470 «Про введення в дію калькуляцій вартості додаткових робіт» було ведено в дію з 03.08.2015 вартість робіт з параметризації багатофункціональних електронних електролічильників за заявами споживачів, а саме: без виїзду до споживача – 138,61 грн (з ПДВ) і з виїздом до споживача – 310,02 грн (з ПДВ).
- (58) У зв'язку з ухваленням протокольного рішення № 2 відкритого засідання НКРЕКП (витяг з протоколу від 10.09.2015 № 65) стосовно проведення з 01 листопада 2015 року первинної параметризації багатотарифного лічильника для населення енергопостачальними компаніями одноразово безоплатно (у подальшому, у разі зміни тарифних зон за зверненням споживача, вартість такої послуги сплачуватиметься споживачем з розрахунку не більше 300 грн (з ПДВ), наказом АТ «К.Енерго» від 30.10.2015 № 710 «Про використання калькуляцій з параметризації електролічильників» було встановлено з **01.11.2015**:
- вартість робіт з параметризації багатофункціонального електронного електролічильника за заявою споживача (для юридичних осіб) а саме: без виїзду до споживача – 138,61 грн (з ПДВ) і з виїздом до споживача – 310,02 грн (з ПДВ);
 - вартість робіт з повторної параметризації багатофункціонального електронного електролічильника за заявою споживача (для населення), а саме: без виїзду до споживача – 138,61 грн (з ПДВ) і з виїздом до споживача – 300,00 грн (з ПДВ).

- (59) Відповідно, часовими межами досліджуваного ринку визначено період з **липня 2013 року по жовтень 2015 року**, тобто проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

4.6. Визначення потенційних конкурентів

- (60) Згідно з пунктом 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (61) Як було зазначено вище, пунктом 3.16 Правил № 28 передбачено, що первинне програмування, зміна тарифних зон і тарифних коефіцієнтів (параметризація) електронних багатофункціональних засобів обліку здійснюється оператором засобів комерційного обліку (електропередавальною організацією або іншою організацією).
- (62) Листом від 27.08.2014 № 42АУ/91ПЗ/5169 (вх. Відділення від 28.08.2014 № 09-8/2506) АТ «К.Енерго» повідомило, що роботи з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) не належать до ринку монопольних послуг, ціноутворення є вільним, виконуються лише за бажанням споживачів і можуть бути виконані будь-яким суб'єктом господарювання, а не лише енергопостачальною компанією.
- (63) Листом від 10.10.2016 № 42 А4/91ПЗ/10725 (вх. Відділення від 13.10.2016 № 01-11-2668) Товариство зазначило, що роботи з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) в м. Києві виконуються також іншими суб'єктами господарювання (орієнтовно 7-10 суб'єктів господарювання).
- (64) Листом від 30.08.2021 № 21/09-05 (вх. Відділення від 06.09.2021 № 60-01/4473) ТОВ «Міротекс» та листом від 06.09.2021 № 09/21-01 (вх. Відділення від 09.09.2021 № 60-01/4532) ТОВ «ЛГ Смарт Енерджі» підтвердили факти виконання ними протягом липня 2013 року - жовтня 2015 року робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) в м. Києві.
- (65) Отже, у період з липня 2013 року по жовтень 2015 року роботи з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) у м. Києві крім АТ «К.Енерго» виконували й інші суб'єкти господарювання.

4.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (66) У пункті 1.3 Методики визначено, що *бар'єри вступу на ринок* – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.
- (67) Відповідно до пункту 9.2 Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні

обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

- (68) Листом від 20.12.2021 № 14984/25.1/7-21 (вх. Антимонопольного комітету України від 28.12.2021 № 7-01/17997; Відділення від 29.12.2021 № 60-01/6187) НКРЕКП повідомило, що оскільки згідно з положеннями пункту 3.16 Правил № 28 **роботи** (послуги) з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) **могли виконуватись будь-яким суб'єктом господарювання**, який був взятий на облік органом державного метрологічного нагляду, **такі роботи (послуги) не належали до додаткових робіт і послуг, що пов'язані з ліцензованою діяльністю**, порядок розрахунку вартості яких регулювався Методикою № 1522. Отже, **вартість робіт** (послуг) з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) **формувався на вільному ринку на конкурентних засадах**.
- (69) Тобто, ринок робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) в м. Києві є **конкурентним**.

4.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (70) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
 - не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (71) Згідно із пунктом 10.3 Методики суб'єкт господарювання не зазнає значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі має здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, чи ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів.
- (72) Листом від 10.10.2016 № 42АУ/91ПЗ/10725 (вх. Відділення від 13.10.2016 № 01-11-2668) АТ «К.Енерго» надало до Відділення інформацію щодо прийнятих на комерційний облік Товариства електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії), параметризація яких біла здійснена протягом липня 2013 року - жовтня 2015 року, в тому числі сторонніми організаціями. Водночас, АТ «К.Енерго» зазначило, що **виокремити та надати інформацію про кількість параметризованих електролічильників сторонніми організаціями не є можливим**, оскільки Товариством не ведеться такий облік.
- (73) Листом від 20.12.2021 № 14984/25.1/7-21 (вх. Антимонопольного комітету України від 28.12.2021 № 7-01/17997; Відділення від 29.12.2021 № 60-01/6187) НКРЕКП повідомило, що право на виконання робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) мали **організації, взяті на облік органами державного метрологічного нагляду як суб'єкти господарювання, які провадять діяльність, пов'язану з виробництвом, ремонтом, продажем і прокатом засобів вимірювальної техніки**.

- (74) При цьому, необхідно звернути увагу на те, що на сьогодні відповідно до Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 № 667, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності, є Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (далі – Держпродспоживслужба)
- (75) Держпродспоживслужба створена згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади». Територіальні органи Держпродспоживслужби були утворені постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1092. **Держпродспоживслужба офіційно розпочала роботу і приступила до виконання своїх функцій** відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від **06.04.2016** № 260-р «Питання Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів».
- (76) Крім того, згідно з інформацією із Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань АТ «К.Енерго» **припинено з 14.04.2023**, у зв'язку з визнанням його банкрутом.
- (77) Враховуючи наведене, встановити частку АТ «К.Енерго» на ринку робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) в м. Києві у **період з липня 2013 року по жовтень 2015 року не вбачається за можливе.**
- (78) Як наслідок, Відділенням за результатами розгляду справи **не доведено, що Товариство у період з липня 2013 року по жовтень 2015 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку** робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) в м. Києві.

5. Обставини справи

- (79) Наказом структурного відокремленого підрозділу «Енергозбут Київенерго» АТ «К.Енерго» від 26.05.2011 № 213 було затверджено та введено у дію з 01.06.2013 Порядок виконання робіт з параметризації електронних багатофункціональних приладів обліку електричної енергії (далі – Порядок параметризації).
- (80) Станом на початок розгляду справи № 125-01/10.14 вартість виконання Товариством робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) була встановлена наказом структурного відокремленого підрозділу «Київські електричні мережі» АТ «К.Енерго» від 19.06.2013 № 775 згідно із затвердженою 14.06.2013 генеральним директором Товариства калькуляцією вартості виконання додаткових робіт з параметризації мікропроцесорних багатофункціональних лічильників.
- (81) За поясненнями заступника директора з планування та розвитку активів АТ «К.Енерго», при розрахунку вартості робіт з параметризації мікропроцесорних багатофункціональних лічильників Товариством було прийнято за основу Методику № 1522.

- (82) До калькуляції вартості виконання додаткових робіт з параметризації мікропроцесорних багатофункціональних лічильників АТ «К.Енерго» (далі – Калькуляції) у залежності від необхідності виїзду на місце і без виїзду на місце були включені прямі витрати (витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи) та загальновиробничі витрати.
- (83) Витрати на оплату праці у Калькуляціях включалися у прямі витрати на підставі їх розрахунків.
- (84) Розрахунок витрат на оплату праці працівників, які були задіяні при виконанні робіт з параметризації мікропроцесорних багатофункціональних лічильників (далі – Розрахунок витрат на оплату праці), був виконаний на підставі зазначених витрат робочого часу, основної та додаткової заробітної плати виконавців.
- (85) Витрати робочого часу виконавців робіт з параметризації мікропроцесорних багатофункціональних лічильників включені у Розрахунок витрат на оплату праці на підставі розрахунків трудовитрат на ці роботи у залежності від необхідності виїзду на місце і без виїзду на місце, із зазначенням посад виконавців та найменувань виконуваних ними робіт.
- (86) У Розрахунок витрат на оплату праці у складі виконавців (склад бригади) включені провідний інженер, технік, інженер.
- (87) У Розрахунок трудовитрат на роботи з параметризації мікропроцесорних багатофункціональних лічильників (далі – Розрахунок трудовитрат) включено найменування і кількість робіт та відповідні посади виконавців.
- (88) При цьому, у Розрахунок трудовитрат при виконанні робіт з параметризації мікропроцесорних багатофункціональних лічильників виконавцями як з виїздом на місце, так і без виїзду на місце були включені ті ж самі найменування і кількість робіт (за виключенням проїзду до місця виконання робіт і назад), що могло призвести до завищення вартості робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) в цілому.
- (89) Так, у Розрахунку трудовитрат інженера з виїздом на місце виконання робіт передбачено, зокрема: «Приймання персоналом групи параметризації дільниці експлуатації багатофункціональних приладів обліку ЦЕО приладу обліку, який пройшов вхідний контроль, для виконання робіт. Надання споживачу довідки про приймання електролічильника на параметризацію. Погодження із споживачем дати отримання приладу після виконання параметризації», «Розпаковка електролічильника», «Упаковка електролічильника», тобто включено витрати, які фактично не виконуються.
- (90) Водночас, у Скарзі гр. Дрига О.В. зазначила, що: *«майстер здійснюючи параметризацію за допомогою комп'ютерної програми перебував у мене в квартирі близько 30 хвилин, за цей час він здійснив параметризацію і оформив на роздрукованих бланках: протокол параметризації, Акт виконаних робіт, Акт про вломбування засобів обліку...»* (мова оригіналу).
- (91) Крім того, у Розрахунок остаточної вартості виконання додаткових робіт з виїздом на місце були включені витрати, пов'язані з використанням машин (механізмів) згідно із відповідним розрахунком.

- (92) Так, у Розрахунку витрат, пов'язаних з використанням машин (механізмів) на роботи з параметризації мікропроцесорних багатофункціональних лічильників, передбачені витрати по використанню автомобіля «Сітроен» - 1,9693 маш-год., які в подальшому впливають на визначення самої вартості зазначених витрат.
- (93) У той же час, по даних Розрахунку трудовитрат витрати по використанню автомобіля «Сітроен» становлять 1,8026 маш-год.
- (94) При цьому, відповідно до пояснень начальника Паливно-економічного відділу СВП «Київські електричні мережі» ПАТ «Київенерго» при розрахунку витрат, пов'язаних з використанням машин (механізмів) на роботи з параметризації мікропроцесорних багатофункціональних лічильників, було зайво включено витрати у розмірі 0,1667 маш-год.
- (95) Тобто, у Розрахунку витрат, пов'язаних з використанням машин (механізмів) на роботи з параметризації мікропроцесорних багатофункціональних лічильників, витрати по використанню автомобіля «Сітроен» були завищені на 0,1667 маш-год, та відповідно мали б становити 1,8026 маш-год., а не 1,9693 маш-год., як передбачено у вказаних розрахунках, що могло призвести до завищення вартості робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) в цілому.
- (96) Наведені обставини мали ознаки встановлення АТ «К.Енерго» економічно необґрунтованої (завищеної) вартості робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії), шляхом необґрунтованого включення у прямі витрати робіт, що не виконувались, та завищеної вартості використання автомобіля «Сітроен», які були визначені як такі, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (97) Під час розгляду справи № 125-01/10.14 Відділенням встановлено наступне.
- (98) Листом від 20.12.2021 № 14984/25.1/7-21 (вх. Антимонопольного комітету України від 28.12.2021 № 7-01/17997; Відділення від 29.12.2021 № 60-01/6187) НКРЕКП повідомило, що оскільки згідно з положеннями пункту 3.16 Правил № 28 **роботи** (послуги) з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) **могли виконуватись будь-яким суб'єктом господарювання**, який був взятий на облік органом державного метрологічного нагляду, **такі роботи (послуги) не належали до додаткових робіт і послуг, що пов'язані з ліцензованою діяльністю**, порядок розрахунку вартості яких регулювався Методикою № 1522. Отже, **вартість робіт** (послуг) з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) **формувався на вільному ринку на конкурентних засадах**.
- (99) Таким чином, ринок робіт з параметризації електронних багатофункціональних засобів обліку (лічильників електричної енергії) в м. Києві є **конкурентним**. При цьому, у разі незадоволення вартістю виконання АТ «К.Енерго» таких робіт споживачі протягом досліджуваного періоду з липня 2013 року по жовтень 2015 року могли звернутися до інших суб'єктів господарювання (ТОВ «ЛГ Смарт Енерджі», ТОВ «Міротекс» тощо).
- (100) Крім того, за інформацією із Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, ухвалою Господарського суду Донецької області від 18.11.2019 у справі № 905/1965/19 було відкрито провадження у справі про банкрутство АТ «К.Енерго». Товариство **припинено**

з **14.04.2023** на підставі ухвали Господарського суду Донецької області від 05.04.2023 у справі № 905/1965/19 про припинення АТ «К.Енерго», у зв'язку з визнанням його банкрутом. Номер запису про державну реєстрацію припинення юридичної особи 100271117009600414.

6. Кваліфікація дій відповідача та висновки у справі

- (101) Під час розгляду справи № 125-01/10.14 АТ «К.Енерго» було припинено з 14.04.2023, у зв'язку з визнанням його банкрутом.
- (102) Відповідно до абзацу дванадцятого частини першої статті 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за результатами розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Антимонопольного комітету України приймають рішення, в тому числі, про закриття провадження у справі.
- (103) Згідно із абзацом четвертим статті 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо, зокрема, відповідача - юридичну особу ліквідовано.

У зв'язку з наведеним, керуючись статтями 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 (із змінами), та пунктом 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (із змінами), адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Закрити провадження у справі № 125-01/10.14.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

**Голова адміністративної колегії –
голова відділення**

О. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ